

ชิ้นงานจัดแสดงในนิทรรศการประกอบกิจกรรมเสวนา “มุก-มุ่ม-ใหม่: งานหัตถกรรมเครื่องมุกกับการใช้วัสดุพิเศษสร้างสรรค์”

Artifact in topic “Mother-of-Pearl From A New Perspective: Mother-of-Pearl Handicrafts and the Creative Use of Materials”

19. บาตรพร้อมฝาบาตร และเชิงบาตร

ที่มาของชิ้นงาน/ กำหนดอายุ: ศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์

ชื่อผู้สะสมชิ้นงาน/ชื่อผู้สร้างชิ้นงาน: คุณกฤษณ์ โรจนเสนา

วัสดุที่ใช้: ไม้ไผ่ ยางรัก เปลือกหอยมุก

แหล่ง/สถานที่จัดทำ: ประเทศไทย

ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง: บาตรเงิน ทำจากไม้ไผ่สานและลงรักเคลือบผิวภายนอกและภายใน มีการประดับมุก ถือได้ว่าเป็นบาตรสำหรับพระสงฆ์ที่ทรงสมณะศักดิ์สูงอาจเป็นชั้นพระราชอาคัน หรือชั้นพระภิกษุที่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงให้ความเคารพเป็นพิเศษ

1 ในวัตถุที่พระภิกษุพึงมีในครอบครอง ตามพระวินัยบัญญัติในพระพุทธศาสนา ได้แก่ บาตร ซึ่งจะต้องมีฝาบาตรและเชิงรวมทั้งสลกบาตรมาเป็นอุปกรณ์ประกอบกับบาตร โดยทั่วไปแล้วในอดีต บาตรจะทำจากดินเผาและลงรักดำเพื่อป้องกันการซึมน้ำ ต่อมาได้มีความนิยมในการทำบาตรเหล็กเพิ่มมากขึ้น แต่ในปัจจุบันมีการทำบาตรด้วยวัสดุที่ไร้สนิมคืออะลูมิเนียม

สำหรับบาตรใบนี้มีความเป็นพิเศษอย่างยิ่งเพราะเป็นบาตรที่ทำจากไม้ไผ่สานและลงรักเคลือบผิวภายนอกและภายใน ซึ่งสามารถเรียกได้ว่าเป็นบาตรเงิน และที่พิเศษมากขึ้นไปอีกคือครึ่งล่างของตัวบาตรเงิน มีการประดับตั้งแต่ครึ่งล่างของบาตรไปจนถึงก้นบาตรเป็นลายกลีบบัวซ้อนสามชั้น ซึ่งฝักบัวจะอยู่ตอนล่างสุดของก้นบาตรพอดี ส่วนฝาบาตรหน้าตัดทำเป็นลายกลีบบัวซ้อนสามชั้น ส่วนขอบฝาบาตรทำเป็นลายสิบสองนักษัตรตามแบบภาคกลางของประเทศไทย คือ ปีกุนเป็นรูปหมู ซึ่งสิบสองนักษัตรของล้านนาจะมีปีกุนเป็นรูปช้าง ส่วนเชิงบาตรเป็นไม้ไผ่สานโปรงลงรักที่มีขอบบนและล่าง รวมทั้งส่วนเอวของเชิงบาตร เป็นไม้ไผ่สานเป็นแถบกว้างลงรักค่อนข้างหนา และประดับมุก ถือได้ว่าเป็นบาตรสำหรับพระสงฆ์ที่ทรงสมณะศักดิ์สูง อาจเป็นชั้นพระราชอาคัน หรือชั้นพระภิกษุที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความเคารพเป็นพิเศษ

Alms-Bowl with Pedestal and Lid

Time of Manufacture/ Age: The Early Rattanakosin Style

Collector/ Creator: Krit Rojjasaena

Used Materials: Bamboo, Lacquer Varnish, Pearl Shells

Place of Creation: Thailand

Description: A bamboo handwoven alms-bowl inlaid with mother of pearl and lacquered both on the outside and inside. The alms-bowl is considered an alms-bowl for high dignitary monks, maybe monks of Phraracha Kana rank or Bhikkhu whom kings highly respect.

According to “Vinaya” code of conduct (Buddhist monk’s discipline), one of the objects that monks can possess is an alms-bowl with pedestal and lid along with a removable alms-bowl

ชิ้นงานจัดแสดงในนิทรรศการประกอบกิจกรรมเสวนา “มุก-มูม-ใหม่: งานหัตถกรรมเครื่องมุกกับการใช้ วัตถุดิบเชิงสร้างสรรค์”

Artifact in topic “Mother-of-Pearl From A New Perspective: Mother-of-Pearl Handicrafts and the Creative Use of Materials”

sack with shoulder-strap. In the past, alms-bowls were made of baked clay and lacquered to prevent water from seeping before the popularity of making metal alms-bowls increased. Nowadays, the majority of alms-bowls are made of stainless steel materials, such as aluminum.

As for this alms-bowl, it is very special because it is handwoven from bamboo, inlaid with mother of pearl, and lacquered both on the outside and inside, which can be called “lacquered alms-bowl”. More importantly, the lower half of the alms-bowl is decorated with inlays of mother of pearl collectively forming a triple-row upward-pointing overlapping lotus petal pattern, with the lotus calyx being right at the bottom of the alms-bowl. The flat top of the lid is decorated with inlays of mother of pearl collectively forming a triple-row outward-pointing overlapping lotus petal pattern, while the sides of the lid is decorated with inlays of mother of pearl collectively forming twelve zodiac signs according to the belief in Central Thailand, i.e. in Central Thailand “Pig” is the 12th animal sign in the zodiac, while in Lanna (Northern Thailand) the 12th animal sign in the zodiac is “Elephant”.

As for the pedestal, it is hollow on the inside, lacquered on the outside and decorated with top and bottom edges. Thin strips of bamboo are handwoven into a wide band wrapping around the neck or narrowed junction line between the bowl and the pedestal before being thickly lacquered and intricately inlaid with mother of pearl.

ชิ้นงานจัดแสดงในนิทรรศการประกอบกิจกรรมเสวนา “มุก-มูม-ไหม: งานหัตถกรรมเครื่องมุกกับการใช้
วัตถุดิบเชิงสร้างสรรค์”

Artifact in topic “Mother-of-Pearl From A New Perspective: Mother-of-Pearl Handicrafts
and the Creative Use of Materials”

